

DEMÀ
Josep Ramoneda

Salvador Cardús

Ridículament desesperant

El psiquiatre Paul Watzlawick, a *How real is real* (1976), explica que l'emperadriu Maria Teresa (1717-1780) –arxiduchessa d'Àustria i reina d'Hongria i Bohèmia, entre altres títols– va crear una alta condecoració al valor militar, l'Orde de Maria Teresa, vigent a Àustria fins passada la Primera Guerra Mundial i a Hongria fins ben bé al final de la Segona. La distinció es donava –Watzlawick diu que amb “una sublim incoseqüència”– als oficials que, prenent una iniciativa pròpia i desobeint les ordres superiors, aconseguien portar els seus soldats a una gran victòria. No cal dir que, si la iniciativa acabava malament, en lloc de la condecoració els oficials desobedients eren portats davant d'un tribunal militar... El psiquiatre d'origen austríac atribueix aquesta divertida i contradictòria condecoració al caràcter d'una nació que, quan les circumstàncies bèl·liques l'han posada en una situació de greu desavantatge, ha respost amb el lema següent: “La situació és desesperada, però no és seriosa”.

EL COMENTARI de Watzlawick m'ha transportat immediatament a la situació que estem vivint els catalans. Aquí també podem dir que la situació és desesperada, però que no és seriosa. Si més no, en el sentit que al gravíssim desafiament sobiranista Espanya hi segueix responent de manera gens seriosa, sovint de forma grotesca i gairebé sempre ridículament. De manera que l'estat espanyol encara desespera –i exaspera– més els catalans, en un cercle viciós –o virtuós– per als independentistes– de mai acabar. Des del cas de les imputacions per la celebració de la consulta popular del 9-N fins a l'anul·lació del decret de pobresa energètica, passant pels requeriments als ajuntaments i, en general, les suspensions i sentències del Tribunal Constitucional, amb el temps –i un cop acabat el conflicte– totes aquestes decisions judicials constituiran unes de les pàgines més absurdes i alhora més humorístiques de la història de la relació entre les nacions catalana i espanyola.

PERÒ, SOBRETOT, la nostra situació encara s'acosta més a la descrita per l'Orde de Maria Teresa. Aquí també estem davant de la necessitat de desobeir per tal d'acomplir la voluntat democràtica que s'expressa en la majoria parlamentària. La dificultat, tanmateix, es troba en el fet que només podem premiar la desobediència a condició d'aconseguir la

TONI ALBIR / EFE

.....
L'estat espanyol
exaspera
els catalans en
un cercle viciós
–o virtuós–
de mai acabar

gran victòria que es busca, perquè si no també acabarem davant d'un tribunal militar, però d'un altre exèrcit. Qui ho deia que havíem de ser com Àustria?

DE MOMENT, i mentre no arriba la gran desobediència final –que no pot ser altra que la d'obeir el nou ordenament jurídic que ens atorguem els catalans en un referèndum democràtic–, potser ens hauríem de limitar a aplicar aquell altre vell principi que, segons sembla, es va estendre entre els funcionaris de les colònies de les Índies per evitar complir les ordres d'impossible compliment que els arribaven de Felip II. Em refereixo al “*se obedece, pero no se cumple*”. Un principi que, segons alguns experts, es podria relacionar amb els drets derogats pel Decret de Nova Planta, amb l'antic “*pase foral*” de les diputacions basques, amb la “sobrecarta” navarresa o amb el dret de “nul·lificació” defensat per John C. Calhoun (1782-1850), pel qual els estats de la Unió tindrien el dret a desobeir una llei federal injusta. Els posicionaments del govern català d'aquesta darrera setmana davant de les pretensions del ministre Montoro de forçar més austeritat pressupostària o davant l'anul·lació del decret de pobresa energètica hi fan pensar: s'obeeix, però no es complirà. Anem pel bon camí.